

Principer för samverkan och styrning avseende samordningsförbunden i Jönköpings län

Föreliggande PM syftar till att tydliggöra hur samverkan och styrning av samordningsförbunden ska utformas. PM:et gäller som vägledning för samtliga samordningsförbund i länet.

Förbundsordningar och tillämplig lagstiftning gäller överordnat detta PM.

Medlemmarnas huvudsakliga instrument för styrning

Förbundsmedlemmarna kan påverka inriktningen av samordningsförbundens arbete genom att man:

- Beslutar om innehållet i förbundsordningen.
- Utser representanter till medlemssamråden.
- Samråder om budget/verksamhetsplanen inför det kommande verksamhetsåret.
- Beslutar om den årliga finansieringen av samordningsförbunden.
- Utser ledamöter och ersättare till samordningsförbundens styrelser.

För att utöva sin styrning bör varje förbundsmedlem:

- Förbereda sig inför **medlemssamråden**. Detta kan göras via genomtänkta val av hur man låter sig representeras samt att i förväg inom sin organisation diskutera de strategiska frågor som behandlas på samråden så att tydliga viljeinriktningar kan framföras.
- Ges möjlighet att påverka **budget/verksamhetsplan** och även uppmuntras att använda denna möjlighet. Detta förutsätter att man har möjligheter att sätta sig in i planen och kan lämna synpunkter innan den fastställs.
- Göra ett noga genomtänkt val av **ledamot till styrelsen** så att det blir en person med lämplig profil. Det löpande styrelsearbetet sker utan direkt koppling till medlemmarna vilket gör att styrelseledamoten i sig själv förutsätts kunna bidra till utformningen av det arbete som görs inom respektive samordningsförbund. För kommuner och regioner gäller att ledamot i ett samordningsförbunds styrelse måste vara invald som ledamot i region- respektive kommunfullmäktige.

Styrelsernas roll i ledning och styrning

Respektive styrelse i samordningsförbunden:

- Tar fram förslag till budget/verksamhetsplan samt tillser att samråd kring denna sker med förbundsmedlemmarna.
- Fastställer budget/verksamhetsplan.
- Tar fram årsredovisning som föreläggs medlemmarna för godkännande.
- Beslutar om insatser för samordning och finansiering av dessa.
- Utvärderar de insatser förbunden gör.
- Beslutar om hur respektive samordningsförbund ska ledas och organiseras.
- Anställer förbundschef/verkställande tjänsteman.

Förbundsordningar

Förbundsordningen är det dokument som anger inriktningen och ramverket för arbetet i förbundet. Lagen om finansiell samordning beskriver vad förbundsordningen måste reglera, men medlemmarna kan också komma överens om att reglera även andra saker.

Förbundsordningen är det övergripande styrmedlet för förbundsmedlemmarna. I en förbundsordning ska bl a ändamål, styrning och insyn regleras. Vidare ska styrelsens sammansättning, hantering av budget och verksamhetsplan, likvidation samt ersättningsfrågor regleras. Förbundsordningen ska beslutas av ingående parterns högsta beslutande organ.

För att underlätta styrningen från medlemmarna ur ett länsperspektiv ska förbundsordningarna för de tre samordningsförbunden vara lika i de delar som inte är kopplade till de enskilda medlemmarna såsom namn på de ingående kommunerna etc.

Medlemssamråd

De möten som går under benämningen medlemssamråd ska jämte beslut om budget/verksamhetsplan ses som medlemmarnas främsta kanal att påverka verksamhetens innehåll och utveckling av förbunden.

Medlemssamråden ska förutom **allmän information** avhandla frågor avseende **inriktningen och innehåll** för verksamheten i respektive förbund.

Medlemssamråden ska skilja på det som avser information/utbildning och frågor som mera konkret handlar om inriktningen av verksamheten.

Information/utbildning kan ske gemensamt för samtliga samordningsförbund i länet, men utöver detta ska medlemssamråden innehålla en tydlig del där strategiska frågor om inriktning och innehåll avhandlas. Denna del av medlemssamrådet bör vara separat för varje samordningsförbund och utformas så att möjlighet ges för medlemmarna att påverka verksamheten i den riktning man vill se utifrån sin roll som förbundsmedlem. Medlemssamråd är inte ett beslutande organ, men är ett viktigt tillfälle för medlemmarna när det gäller att påverka inriktningen av verksamheten.

Underlag till samråd om strategiska frågor bör i största möjliga utsträckning skickas ut i förväg så att förbundsmedlemmarna ges möjlighet att diskutera

viktiga frågor i sina egna organisationer och förbereda sig inför medlemsrådet.

Exempel på strategiska frågor är:

- Storleken på medlemmarnas årliga finansiering av förbundet och dess verksamhet.
- Den framtida inriktningen av verksamheten och prioriteringar av vilka grupper som ska vara föremål för förbundets insatser.
- Vilka långsiktiga satsningar och löpande verksamhet som förbundet bör finansiera parallellt med tidsbegränsade projekt.
- Balansen mellan individinriktade respektive strukturövergripande insatser, där de senare handlar om att förändra arbetsformerna mellan och inom de berörda organisationerna.

Resultaten av medlemsrådets överläggningar om de strategiska frågorna ska **dokumenteras** och delges förbundsmedlemmarna efter medlemsrådet samt sedan på lämpligt sätt och i möjligaste mån inarbetas i den budget/verksamhetsplan som förbunden tar fram för nästkommande år.

Ordinarie medlemsråd hålls vid en tidpunkt när årsredovisningen för det gångna året är klar och när budgetarbetet för det kommande året ska påbörjas. Vanligtvis är detta i slutet av februari. Utöver ordinarie medlemsråd kan medlem eller samordningsförbund initiera ytterligare samrådstillfällen under året.

Respektive förbundsmedlem utser en **representant** vardera till respektive samordningsförbunds medlemsråd. Förbundsmedlemmarna avgör själva hur valet går till, men representanten ska inte vara samma person som är vald som styrelseledamot i förbundet. Kommuner och Region Jönköpings län ska representeras av förtroendevalda personer. Den del av medlemsrådet där strategiska frågor avhandlas måste förläggas till olika tidpunkter för de olika samordningsförbunden, eftersom samma person kan vara representant i flera samordningsförbund.

Vid medlemsrådet **deltar** de valda representanterna, ordförande och vice ordförande från respektive styrelse samt förbundschef. Utöver detta kan föredragande i olika frågor bjudas in till lämpliga delar av samrådet.

En **ordförande** ska utses för medlemsråden. Ordföranden tillses att kallelse med dagordning skickas ut, att samråden dokumenteras samt att de praktiska arrangemangen organiseras. För att skapa kontinuitet och struktur i samråden ska ordförande utses för en period på fyra år, utifrån den mandatperiod som gäller för kommuner och regionen. Ordförandeskapet bör växla mellan Region Jönköpings län, någon av de ingående kommunerna och någon från de statliga myndigheterna. Den som utses till ordförande ska vara en person som utsetts att representera förbundsmedlemmarna och därmed inte vara styrelsemedlem i något av förbunden. På det sista ordinarie medlemsrådet under en mandatperiod ska medlemmarna komma överens om vilken organisation som inom sig ska utse ordförande för den kommande mandatperioden.

Styrelser

Lagen om finansiell samordning fastslår att styrelsen i ett samordningsförbund har ett självständigt ansvar för verksamheten i förbundet. Styrelsen utövar beslutanderätten, förvaltningen och verkställigheten i förbundet. Det innebär att styrelsen både har mandat och ansvar att fatta beslut om verksamheten och se till att besluten genomförs.

Styrelseledamöterna ska inte i första hand tillvarata intressen hos den part som har utsett dem, utan den primära uppgiften är att verka för att verksamheten bedrivs på ett sådant sätt att syftet med den finansiella samordningen uppnås. Lagen om finansiell samordning och dess förarbeten är tydliga på denna punkt.

Medlemmarnas främsta kanal för att påverka förbunden ska inte vara genom styrelseledamoten. Styrelseledamot förutsätts således ha en annan roll än den som representerar en medlem i medlemssamråden.

Lagen om finansiell samordning med komplement av förbundsordningarna anger hur ledamöterna i styrelsen samt dess ordförande ska utses. Alla förbundsmedlemmar blir därmed representerade.

Revisorer

Det övergripande ramverket för revision av ett samordningsförbund regleras i lagen om finansiell samordning. I förbundsordningarna anges den konkreta utformningen. Utformningen av revisionen får därmed samma upplägg inom de tre samordningsförbunden.

Budget/verksamhetsplan

Lagen om finansiell samordning fastslår att styrelsen i ett samordningsförbund ska samråda med förbundsmedlemmarna om budgeten innan den beslutas. Eftersom budget/verksamhetsplan är en viktig del i styrningen är det angeläget att samrådet utformas på ett genomtänkt sätt.

Följande övergripande principer ska gälla för budget/verksamhetsplan:

- Viktiga slutsatser som framkommit under medlemssamrådet ska i möjligaste mån inarbetas i budget/verksamhetsplan. Därmed tydliggörs kopplingen till medlemssamråden och hur medlemmarnas synpunkter kunnat beaktas samt hur eventuella avvägningar mellan olika intressen har gjorts. Vikten av medlemssamrådet blir därmed tydlig och engagemang och ansvar hos medlemmarna kan växa.
- Tidplanen för budget/verksamhetsplan ska utformas så att förbundsmedlemmarna ges möjlighet att lämna synpunkter på det förslag eller underlag till budget/verksamhetsplan som tagits fram. Respektive förbund ansvarar för upplägg och tidplan.

Samordningsförbundens styrelser ska besluta om definitiv budget/verksamhetsplan senast 30 november (stys av lagstiftningen). Återkoppling om fastställd budget/verksamhetsplan ska därefter göras till medlemmarna.

Årsredovisningar

Årsredovisningen är en viktig handling för medlemmarna för få återkoppling om den verksamheten som bedrivits under året och för att kunna utvärdera det finansiella läget hos respektive förbund. Beskrivning och redovisning av verksamheten sker på ett strukturerat och genomtänkt sätt såsom samordningsförbundens årsredovisningar hittills varit utformade. Detta upplägg kan med fördel bestå.

Förbundschef/verkställande tjänsteman

Styrelsen i respektive samordningsförbund tillsätter förbundschef/verkställande tjänsteman. Ett samordningsförbund kan dela på en förbundschef med annat förbund om detta anses lämpligt. Samordningsförbunden kan även ha anställda personer i andra funktioner.

Beredningsgrupper

Inom varje samordningsförbund ska det finnas en beredningsgrupp. Medlemmarna ska bestå av verksamhetsansvariga tjänstemän som arbetar med rehabiliteringsfrågor på olika ställen hos inom förbundsmedlemmarnas organisationer. Beredningsgrupperna har inte något formellt ansvar, men har till uppgift att bereda frågor inför styrelsebeslut och att förmedla kontakter inom sina verksamhetsområden. Grupperna ska också verka för erfarenhetsutbyte och kunskapsspridning.

Projektverksamhet

Om inte förbunden fortsätter att finansiera lyckosamma projekt och ingen av förbundsmedlemmarna vill eller kan ta över ansvaret för den fortsatta verksamheten, riskerar en bra verksamhet att få läggas ner och investeringar i metodutveckling och individer kan gå förlorade.

Inför styrelsebeslut avseende projekt bör det finnas en klar målsättning om hur implementering ska ske i någon eller några av medlemmarnas ordinarie verksamhet, eller hur fortsatt finansiering ska ske efter projektidens slut.

Planerna för implementering bör vara dokumenterade i de handlingar som ligger till grund för beslut om projekt. I de fall det kan anses möjligt ska denna typ av frågor redan i beredningsfasen av ett projekt diskuteras med de medlemsorganisationer som kan bli berörda i framtiden. Genom detta arbetsätt ökar möjligheten till implementering av projekt i medlemmarnas ordinarie verksamhet.